Preek Micha 5: 1-4a en Luk 1: 57-80 **Stevenskerk 4e advent, 19 dec 2021**

Gemeente van Christus,

Als ik een training ga geven aan een groep, vraag ik soms aan het begin, bij de kennismaking, aan iedere deelnemer iets te vertellen over zijn of haar naam. Wat betekent jouw naam, waar komt die vandaan, wat heeft die naam met jou gedaan? Heb jij misschien ook iets met die naam gedaan? En het valt mij vaak op, hoeveel mensen nog steeds vernoemd zijn naar een voorouder. Misschien niet in de eerste naam, maar dan toch wel in de tweede of derde naam. En bijna altijd waardeert men dat en heeft dat betekenis voor het eigen leven. Soms gaat dat over verbondenheid, soms over het verder dragen van iets, soms ook over iets ontvangen in het dragen van een bepaalde naam.

Dit thema speelt ook in onze lezing van vandaag. Elisabeth heeft haar zoon ter wereld gebracht en na 8 dagen wordt hij besneden, zoals de gewoonte was en nog steeds is in Israël en onder veel joden buiten Israël. Dat is een feestelijke gebeurtenis, buren en familie zijn uitgenodigd – het nieuwgeboren kind wordt opgenomen in het verbond van God met het volk! In zekere zin vergelijkbaar met de doop bij ons.

Maar dan gebeurt er iets ongewoons. De naam van kind moet niet zijn: Zacharias, naar zijn vader, zoals gebruikelijk en te verwachten, nee Elisabeth noemt een heel andere naam: Johannes zal hij heten! Maar zoals dat veel vaker gebeurd is en nog wel gebeurt: als een vrouw iets zegt, wordt dat niet zo maar geloofd. Zeker niet als het een beetje afwijkt. Er moet een een man aan te pas om te komen wil haar uitspraak serieus genomen worden. Pas als Zacharias deze naam bevestigt, geloven de anderen dat het kind Johannes moet heten. Hoe zou dat voor Elisabeth geweest zijn?

Die buren en familieleden willen het ook gewoon niet geloven – Johannes! Zij willen het gewoon en vertrouwd houden, doen zoals ze altijd doen, handelen volgens de geldende regels, niet afwijken van het rechte pad. En zo zijn wij vaak toch ook – de boel gewoon houden zoals het is, niks veranderen, het loopt toch prima zo, lekker vertrouwd, lekker makkelijk. Dat is denk ik één van de redenen dat die hele covid-toestand ons zo zwaar valt – alles is anders geworden.

Maar de Eeuwige doet iets heel anders. Johannes is zijn naam – dat betekent De Heer is genadig. Daar gaat het om. Dat wij weten dat genade de grondtoon is van ons leven. Dat is: dat niemand zich beperkt hoeft te weten door aanleg, verleden, verworteling , door wat voorafgegaan is. In de ruimte van Gods genade wordt mogelijk wat wij niet meebrengen. In de ruimte van Gods genade wordt mogelijk wat buiten ons bereik ligt. Om niet.

Dat laat de geboorte van Johannes ook zien: het verdriet van Elisabeth en Zacharias – ze waren kinderloos – wordt veranderd in vreugde. Hun weg liep dood, en zie: een nieuw begin. Deze geboorte is geen voortzetting van het bestaande, deze geboorte komt van gene zijde. Het is in alle opzichten een nieuw begin! Dat is advent: dat wij ons oefenen in verlangen naar een nieuw begin, daarvoor openstaan, en het licht dat binnenkomt aanvaarden. Juist in deze tijd is dat in mijn beleving wel een hele klus – het virus dat rondwaart en ons bedreigt dreigt de ruimte voor verlangen naar een nieuw begin, de ruimte voor licht aanvaarden, veel kleiner te maken. Laten we ons best doen dat niet te laten gebeuren.

Zacharias ondertussen blijkt niet alleen stom – in de zin dat hij niet kan praten, zoals de engel hem had gezegd, maar hij lijkt *ook* doof: de buren en familieleden *zeggen* niet tegen hem dat hij de naam van het kind op moet schrijven, maar ze “beduiden” hem dat hij dat moet doen. Kennelijk kan hij hen niet horen. De belofte van een kind, van een nieuw begin, van iets wat buiten zijn bereik lag, had hem nog veel ernstiger ontregeld dan de engel had gezegd. Zo kan dat gaan, als er iets in je

leven gebeurt waar je niet op bedacht was. Als er iets van de andere kant komt. Dat je gedeeltelijk uitvalt.

Hoe Zacharias deze tijd (van doof en stom zijn) beleefd heeft dat weten we niet. Misschien was het vooral een tijd van diep verlangen, van uitzien naar het beloofde kind, van verwondering over wat hem te deel ging vallen. Een stille tijd, want hij hoorde niks, een tijd van voorbereiding op de dingen die komen gingen. Een eigen adventtijd dus.

En pas op het moment dat hij de naam van kind opschrijft: Johannes, nu blijkt dat hij trouw is gebleven aan wat de engel hem had gezegd, pas nu gaat hij weer helemaal open en komt hij los – hij kan weer horen en hij kan weer praten. Dat is de vrucht van zijn trouw. Die bevrijdt hem.

En direct barst hij uit in een lofzang. Een lofzang voor de Heer, de God van Israël, die redt van doodlopende wegen, die een nieuw begin maakt, juist als het daarvoor al veel te laat lijkt.

En in het tweede deel van zijn lofzang bezingt Zacharias het kind dat hij ontvangen heeft. En jij, mijn kind, jij zult genoemd worden: profeet van de Allerhoogste! En jij gaat zijn volk bekend maken met hun redding, door de vergeving van hun zonden. Daar gaat het dus om. Dat mensen vergeving wordt aangezegd. Dat ze aanvaard worden. Dat wij aanvaard worden. Dat wij aanvaard zijn. Wie we ook zijn, hoe we ook zijn, waar we ook vandaan komen, waar we ook maar aan vastzitten, wat voor rottige gedachtetjes we ook hebben, hoe moeizaam we ons verhouden tot anderen – we zijn aanvaard. Dat is onze redding, dat de liefhebbende God ons vergeeft en aanvaardt.

Dat is de boodschap van dit kind.

Bijna breekt het Kerstfeest aan. Vandaag een voorproefje van wat gaat komen, wat ons te wachten staat: het stralende licht uit de hemel dat zich over ons ontfermen zal. En dat schijnen zal over allen die in duisternis verkeren, in de schaduw van de dood. Zodat we onze voeten kunnen zetten op de weg van de vrede. Mogen wij op die weg gaan, vol verwachting van de geboorte van het Kind van de vrede. Amen.

Anneke de Vries